

Vote électronique

In project cuminaivel da la Confederaziun e dals chantuns

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Bundeskanzlei BK
Chancellerie fédérale ChF
Cancelleria federale CaF
Chanzlia federala ChF

Genuinamain svizzer...

... mundialmain piunier

www.bk.admin.ch → Tematicas → Dretgs politics → Vote électronique

Ils chantuns Geneva, Neuchâtel e Turitg han fundà l'onn 2000 ina Svizra, en la quala ins po eleger e votar en moda electronica. Geneva, Neuchâtel e Turitg èn ils chantuns piuniers dal Vote électronique.

E sco en l'istorgia da la veglia Confederaziun, nua ch'in chantun suenter l'auter è sa collià cun Uri, Sviz e Sutsilvania, è creschida er la communitad dal Vote électronique. Dapi l'onn 2011 participeschan 13 chantuns a la nova purschida per cundecider en dumondas politicas.

Vote électronique è in project exemplaric per la collavuraziun moderna dals chantuns. Il project vegn coordinà da la Chanzlia federala.

DUMONDAS & RESPOSTAS

Tge stoss jau far per pudair inoltrar mia vusch electronicamain?

Sche Vus avais il dretg da votar en ina vischnanca svizra che porscha il Vote électronique, vegnis Vus infurmà automaticamain davart il proceder.

Il Vote électronique pussibilitescha la votaziun per internet. Pervia da las grondas pretensiuns da segirezza è quai ina vaira sfida (vesair p. 10). Actualmain fan ultra da la Svizra mo l'Estonia e la Norvegia emprovas cun l'internet per quest intent.

En differents pajais datti uschenumnads projects dad e-voting. Per gronda part sa tracti qua da la votaziun electronica en locals da votaziun. Quest sistem na fiss betg imaginabel per la Svizra, perquai che circa 90% da las votantas e dals votants voteschan per corrispondenza. Perquai maina l'unica via per amplifitgar las pussaivladads da cundecider sur l'internet.

LA VIA DIRECTA

Las vuschs da las personas cun dretg da votar arrivon sur l'internet en il sistem da Vote électronique dal chantun da domicil. Là vegnan las vuschs quintadas – il secret da votaziun resta garantì.

Eleger co ch'ins less eleger

Nagin auter pajais na porscha dretgs da cundecisiun uschè vasts sco la Svizra. Mintg'onn han lieu tshintg fin sis votaziuns*. Las persunas cun dretg da votar pon eleger: ellas pon exprimer lur voluntad politica a l'urna, per correspondenza u en il futur er en moda electronica.

La populaziun svizra sa fida che las autoritads mainan las votaziuns e las elecziuns en moda giuridicamain irreproschabla. Questa confidenza è stada la basa per introducir l'onn 1994 la votaziun per correspondenza. Questa via nova e cumadaivla è s'establida spert. Ed ella ha gi, ultra da quai, er in effect levamain positiv sin la participaziun a las votaziuns.

Il Vote électronique è in ulteriur pass en il svilup da las pussaivladads da cundecisiun. El è il terz chanal da votaziun, el è l'instrument da votar da la societad dal 21avel tschientaner, en la quala las tecnologias novas e la mobilitad daventan adina pli impurtantas.

* Sin plaun federal datti mintg'onn fin a quatter votaziuns, vitiers vegnan quellas chantunalas e communalas.

Pass per pass al success

Dapi l'onn 2011 porschan 13 chantuns il Vote électronique. La visun per il futur: En in pèr onns duain tut las persunas svizas cun dretg da votar pudair votar ed eleger electronicamain.

Il Vote électronique s'è sviluppà bain, sa chatta però anc adina en ina fasa d'emprova. Perquai han il Cussegl federal ed il parlament fixà l'onn 2007 tschertas limitas: Tar projects federals pon votar electronicamain per entant maximalmain 10% da las circa 5 milliuns persunas cun dretg da votar. Questas limitas na valan betg per votaziuns puramain chantunalas.

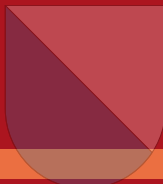
Actualmain èn las Svizas ed ils Svizzers a l'exteriur la gruppa en mira la pli impurtanta, perquai ch'els profitan il pli ferm dal Vote électronique (vesair p. 8).

QUATTER STGALIMS

En il svilup tecnic dal Vote électronique (VE) datti quatter stgalims:

1. VE en il rom da votaziuns (stadi actual)
2. VE en il rom d'elecziuns (stadi actual)
3. E-collecting (iniziativas e referendums)
4. Signatura electronica da las glistas da candidat

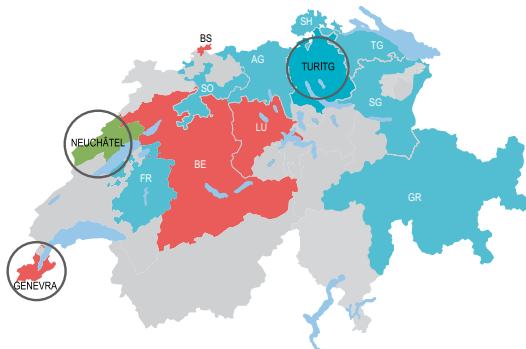
Trais sistems ...

... per la Svizra

GE www.ge.ch/evoting NE <https://www.guichetunique.ch> ZH <https://evoting.zh.ch>

En Svizra sa differenzieschan ils proceders da votaziun e d'elecziun da chantun a chantun. Per tegnair quint da questa diversitad èn vegnids sviluppads trais sistems da Vote électronique, numnadain dals chantuns Genevra, Neuchâtel e Turitg.

LA CHARTA GEOGRAFICA DAL VOTE ÉLECTRONIQUE

Genevra, Neuchâtel e Turitg, ils centers dal Vote électronique. Ils chantuns blaus d'oraan sco consorzi ina copia dal sistem da Turitg, ils chantuns cotschens lavuran cun il sistem da Genevra.

Betg mintga chantun na duai far investiziuns per in agen sistem, ins duai pudair sa participar ad in sistem gia sviluppà – quai è ina da las ideas fundamentalas dal Vote électronique en Svizra. Grazia als trais sistems principals han ils chantuns survegni la pussaivladad da tscherner. Il sistem da Genevra è per exempel adattà spezialmain per quels chantuns che mainan il register electoral* en moda centrala. Il sistem da Turitg è vegnì stgaffì per soluziuns decentralas. Il sistem da Neuchâtel ha in'otra caracteristica: il Vote électronique vegn purschì cun tut ils auters servetschs administrativs electronics en in unic spurtegl virtual, il «Guichet Unique Neuchâtelois».

*Il register electoral è la basa per tut las votaziuns ed elecziuns. El cuntegna las indicaziuns da tut las persunas che han il dretg da votar e d'eleger en in chantun u en ina vischnanca.

DUMONDAS & RESPOSTAS

Tge capita sche jau n'hai betg internet a chasa?

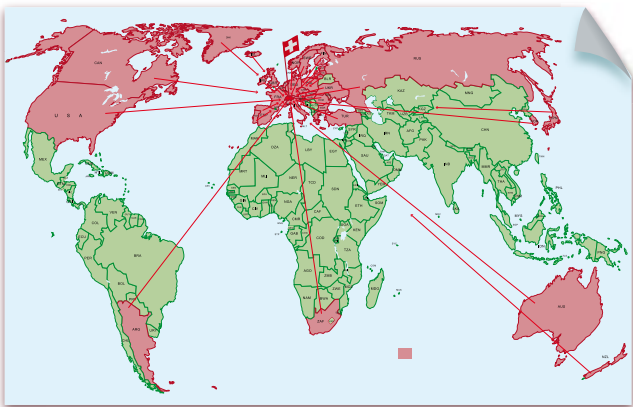
Vus pudais votar ed eleger da mintga lieu che ha access a l'internet. I na sto betg esser l'agen computer.

Lunsch davent...

...ma betg ord giu

www.aso.ch

Las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur vivan en differentas zonas da temp, il biro electoral en l'internet ha l'avantag d'esser avert di e notg. Pia evident che las personas cun dretg da votar a l'exteriur han la prioritad tar l'introducziun dal Vote électronique.

VIA LIBRA TAR COTSCHEN

Per ina giada inditgescha la color cotschna che la via è libra: Or dals pajais ch'èn colorads en cotschen èsi pussaivel da sa participar al Vote électronique. Quai èn ils stadis commembers da la UE u da la Cunvegna da Wassenaar.

Sch'ins trametta ses cedel da votar u d'eleger da l'exteriur en Svizra per corrispondenza datti savens retards. Quai è in obstachel per participar a las votaziuns ed elecziuns. Cun il Vote électronique vegnan meglieradas las premissas per il diever dals dretgs politics per las personas svizras a l'exteriur. L'Organisaziun da las Svizras e dals Svizzers a l'exteriur (OSE) beneventa perquai fitg l'introducziun da quest nov sistem: «Igl è fitg impurtant che tut las Svizras e Svizzers a l'exteriur possian sa participar – grazia al Vote électronique – als process politics e democratics en Svizra, e quai independentamain da lur domicil», scriva l'OSE. Vote électronique stat a disposiziun en ils stadis che tutgan tar l'UE u che han suttascriu la Cunvegna da Wassenaar, sco er en tscherts stadis pitschens da l'Europa. Circa 90% da las Svizras e dals Svizzers a l'exteriur registrads han lur domicil en in da quests pajais.

DUMONDAS & RESPOSTAS

Tge è la Cunvegna da Wassenaar?

La Cunvegna da Wassenaar è ina cunvegna da l'onn 1996 davart controllas d'export, tranter auter da tecnologias da diever civil e militar (www.wassenaar.org). Questa cunvegna regla er la codaziun da datas. Tenor quella pussibiliteschan tut ils stadis commembers la transmissiun da datas codadas, essenziala per il Vote électronique.

Tgi va plaun, va saun!

L'internet avischina il stadi e la gliעד – e grazia al Vote électronique porta el en il futur las vuschs dal pievel al stadi. L'internet po dentant er esser privlus. Èsi segir d'inoltrar sia vusch sur l'internet?

En ina democrazia quinta mintga vusch. Ils projects da Vote électronique surpiglian la gronda responsabladad da quintar propi er mintga vusch electronica che vegn inoltrada. Ils systems duvrads ston perquai esser fidaivels, exacts e gists – e resguardar il secret da votaziun.

Tut questas differentas pretensiuns da segirezza èn garantidas suffizientamain tar la votaziun a l'urna e tar la votaziun per corresponsdenza. Er tar la votaziun electronica ston vegnir impedids abus sistematic.

Da segirar adequatamain las infurmaziuns che passan tras l'internet e tras ils computers centrals dal stadi è ina sfida, er per spezialists versads da l'informatica.

La Confederaziun ed ils chantuns sa stentan cun tut las mesiras pussaivlas da realisar las grondas pretensiuns da segirezza envers ils systems electronics da votar e d'eleger. Il svilup da systems da segirezza anc megliers ha prioritad. Perquai vegn il Vote électronique extendi mo pass per pass. I vala il motto: Tgi va plaun, va saun.

DUMONDAS & RESPONSTAS

Co sai jau che mia vusch electronica è arrivada correctamain?

Ils systems informatics porschan differentas opziuns tecnicas per controllar, sch'ins communitgescha cun il server vuli. Uschia pon ins impedir abus sistematic. Actualmain vegnan examinadas pussaivladads per ina verificaziun anc pli severa.

In pèr infurmaziuns praticas

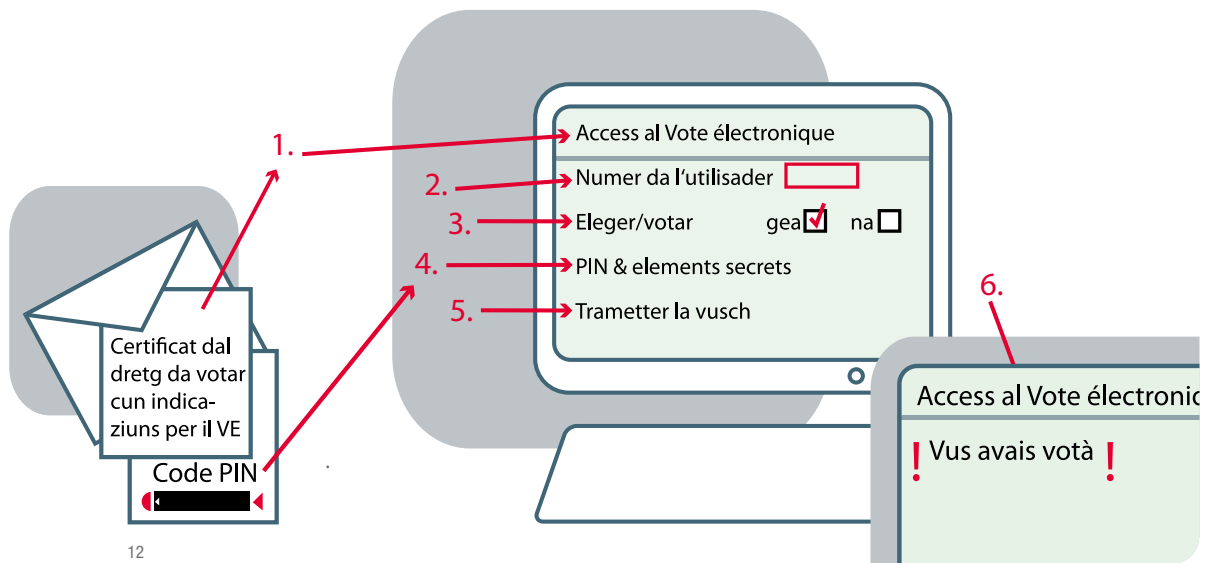
Ils trais sistems existents dal Vote électronique sa differenzieschan bain en lur structura interna. Ils pass necessaris per pudair votar ed eleger èn dentant adina ils medems. La grafica sutvart schematisescha la procedura.

Ils chantuns Genevra, Neuchâtel e Turtig mettan a disposiziun sin l'internet programs da demonstraziun. Pia pon ins ir a guardar ed empruvar:

www.ge.ch/evoting

<https://www.guichetunique.ch>

<http://evotingdemo.zh.ch>

Etappas impurtantas

Dapi l'onn 2000 vegn sviluppà il Vote électronique cun precauziun ma fitg consequentamain. La tabella sutvart mussa ils terms essenzials da quest svilup. La proxima gronda finamira: Tar las elecziuns dal Cussegl naziunal da l'onn 2015 duai la maiortad da las Svizras e dals Svizzers a l'exteriur pudair eleger electronicamain.

Onn	Finamira cuntanschida
2000	Iniziaziun dal Vote électronique
2004	Genevra: emprimas emprovas tar votaziuns federalas
2005	Neuchâtel: emprimas emprovas tar votaziuns federalas
2005	Turitg: emprimas emprovas tar votaziuns federalas
2008	Genevra, Neuchâtel, Turitg: emprovas simultanas
2008	Neuchâtel: per l'emprima giada voteschan Svizras e Svizzers a l'exteriur sur l'internet
2009 - 2011	Contracts tranter Genevra ed ils chantuns Basilea-Citad, Lucerna e Berna per il diever dal sistem tras las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur

Onn	Finamira cuntanschida
2009	Fundaziun dal «Consozi Vote électronique» en il qual collavuran ils chantuns Argovia, Friburg, Grischun, Schaffusa, Soloturn, Son Gagl e Turgovia
2010	Emprimas emprovas en 12 chantuns
2011	Emprimas emprovas tar las elecziuns dal Cussegl naziunal en ils chantuns Basilea-Citad, Argovia, Grischun e Son Gagl. Las emprovas sa concentreschan sin las Svizras ed ils Svizzers a l'exteriur
2015	Finamira: Elecziuns dal Cussegl naziunal cun il Vote électronique per ina gronda part da las Svizras e dals Svizzers a l'exteriur

Detagls davart il Vote électronique

Entschatta dal project	Onn 2000
Chantuns pioniers	Genevra, Neuchâtel, Turitg
Chantuns participads	Argovia, Basilea-Citad, Berna, Friburg, Genevra, Grischun, Lucerna, Neuchâtel, Schaffusa, Soloturn, Son Gagl, Turgovia, Turitg
Coordinaziun dal project	Chanzlia federala
Basa legala	Lescha federala ed Ordinaziun davart ils dretgs politics; differentas disposiziuns chantunalas
Rapports dal Cussegl federal al parlament	<ul style="list-style-type: none"> • 2001: 1. rapport • 2006: 2. rapport • 2013: 3. rapport
Projects scientifics per incumbensa da la Chanzlia federala	<ul style="list-style-type: none"> • Perscrutaziun da la SPF davart la votaziun segira via computers privats • Studi da la Scola auta specialisada bernaisa davart sistems da vote électronique verificabels
Contact	Chanzlia federala, Secziun dals dretgs politics, Chasa federala vest, 3003 Berna www.bk.admin.ch >Tematicas >Dretgs politics <u>Mail:</u> webmaster@admin.ch
Impressum	<u>Concept, texts, layout:</u> Secziun sustegn a la comunicaziun e Secziun dals dretgs politics, Chanzlia federala <u>Illustraziuns:</u> Judith Zaugg, Berna Avust 2011